

دوستے ہاں بابا طآ

براس نسخہ وحید دگر دی
خوشنویس محمد منصور لکھی

سرشناسه	: بابا طاهر قرن ۵ ق.
عنوان و نام پدید آور	: دو بیته های بابا طاهر: براساس نسخه وحید دستگردی؛ خوشنویس محمد مهدی منصوری .
مشخصات نشر	: تهران: پیمان، ۱۳۸۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۶ ص.
شابک	: 978 - 964 - 5981 - 83 - 7
وضعیت فهرست نویسی	: قیفا
موضوع	: شعر فارسی - - قرن ۵ ق.
شناسه افزوده	: وحید دستگردی - حسن، ۱۲۵۹ - ۱۳۲۱، مصحح
رده بندی کنگره	: غ ۲۶۰۰۱۳۸۸ PIR
رده بندی دیوبی	: ۸ ۱۶ ۱/۲۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۹۱۸۶۲۴

دو بیت های بابا طاهر

خوشنویس: محمد منصور مکی

ناشر: پیمان

چاپ: فراین

سیستوکرافانی: کفنام

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۸

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

شابک: ۷-۸۳-۵۹۸۱-۹۶۴-۹۷۸

قیمت: ۳۰۰۰ تومان

تهران: میدان انقلاب/خیابان کارگر جنوبی/خیابان روانسر/پلاک ۱۶۰

تلفن: ۶۶۴۰۰۹۳۱-۶۶۴۹۹۱۸۴

دیباچه

پیری دارسته و درویشی فردتن که دل حقیقت بسته و صفای عشق بعبود با خلوت دل در هم آمیخت و گوشه عزت برگزیده و از نای و بهی این جهان فانی دل فرو شسته.

بابا طاهر بهدانی معروف به بابا طاهر عریان شاعر و دبستی سرای او اواخر قرن چهارم و اوایل قرن پنجم هجری و حاضر طغرل یک سلجوقی بوده است امروزه آگاهی زیادی از زندگی او در دست نیست، فقط در بعضی از کتب صوفیه، ذکر می از مقام معنوی و سبک ریاضت و درویشی، تقوی و استغنائی او آمده است. چنانکه خود می گوید:

من از روز ازل طاهر بر ازم از این روانم بابا طاهر مسم

ناش طاهر و باطنش طاهر تر و منزّه تر از ناش شهرتش به «بابا» به خاطر سیر کامل او در طریقت ز به عشق حقیقت و شیدایی او بوده است و در جای دیگر گفته اند: کلمه بابا در اول اسم عنوان طریقتی او است و در زبان فارسی به معنای پدر ریش سفید و بزرگ. بابا را به پسران کامل اطلاق می کردند که به منزل پدر باشند و بعضی دیگر گویند، بابا از عناوین متنازل و بکماشیه بوده است. کلمه عریان نیز که به او نسبت داده اند بعلت بی توجّهی به علایق دنیوی و نخت و عور زینتن وی می باشد. او سبک درویشی و از خود فانی بودن و بی توجّهی به علایق دنیوی را در زندگی همواره مراعات می کرد، آنچنان که در خور سالکان حقیقی است دل در گرد و دست بسته و با بار از جنبه خود بینی و خویش کرای بی دور ساخته و موجب شده که او بسط گاه در صدد تظاهر و خود ستایی

بر نیاید و در واقع باید تصور نمود این عارف ربانی مافوق تصورات مادی قیل و قال های عادی سیری کرد
و افکار او در فراسوی این زمین بوده و در کران مابجولان می داده تا آن جا که آنچسب مردم روزگارش بدان
اشاره می کردند یا شامی دادند. وی بدان غل می نمود و آن کوتی را که سایرین برای پوشش آن را
به تن می کردند، او از تن دیده و خود را از آنان عسریان ساخته و بدین جهت هم لقب «عریان» گرفته. بابا
برگزیده خود توجه مذاشت و به توجه دیگران هم نسبت به خویش بی اعتنا بوده. کلمات قصار و شیوای او با معانی
بلند و دل انگیز آتچنان است که در تار و پود جان هر شنونده ای رسوخ می کند.

بابا طاهر با همه مقامات والا و کالات انسانی در مقام عمر کنام و گوشه گیر زیسته آمانام و نشان او را می توان در
همه جایافت و این بخاطر اندیشه والای اوست که در لای لای اشعارش ننگش شده و شهود است. بابا طاهر
دل در حق داشته تا آن جا که حتی ماطلیات روزگار را به راحتی تحمل نموده از جسد این

حوادث غمناک مرک فرزندش فریدون بوده.

فریدون عسیریم فقی از دست بوره کزنو فسیده و فی بازیم

بابا طاهر سال های بسیاری از عمر خود را به سیر و سیاحت گذرانید و مسافرتی به اصفهان و شیراز نیز داشته.
مهمترین ذکر می که برای اولین بار از بابا شده از این قرار است: راوندی گوید: شنیدم که چون سلطان
طغرل بیگ به بیدان آمد، از اولیا سپید بودند، کوهی است بر بیدان که آن را خضر خوانند و این
بر آن جایستاده بودند یکی از آن سه بابا طاهر بود. بطس سلطان برایشان آمده پیاده شد و با وزیر خود

ابونصر کندی، نزدشان رفت و دست ایشان را بوسید. باباطاهر، عارفی شیفته بود سلطان را گفت:
ای ترک با خلق خدا چه خواهی کرد؟ سلطان گفت که آنچه تو فرمایی بگفت: آن کن که خدای تعالی می فرماید
که «إِنَّ اللَّهَ يُؤْتِي الْمَوْلِدَ وَالْإِحْسَانَ». سلطان بگریست و گفت: چنین کنم. بابا دوش را گرفت و گفت:
از من پذیرفتی؟ گفت: آری. بابا سر ابریتی شست که سال ها از آن وضو کرده بود در آنکشت داشت
سلطان کرد و گفت: مملکت در عالم چنین در دست تو کردم بر عدل باش نقل کرده اند که سلطان طفل
سال ها آن سر ابرق را در میان تعویذهای خویش داشت و چون بختی پیش می آمد، آن را در آنکشت
می کرد و اعتقادی پاک و صاف به آن داشت.

در شهر غرم آباد بنایی به نام بقعه باباطاهر وجود دارد که به اعتقاد برخی زادگاه باباطاهر است.
آرامگاه وی در شمال شهر همدان در جوار بقعه امامزاده حارث ابن علی و در میدان بزرگی به نام وی قرار
دارد. بنای مقبره باباطاهر در گذشته چندین بار بازسازی شده است. در قرن ششم هجری آجری
و هشت ضلعی بوده است. احداث بنای جدید در سال ۱۳۴۴ خورشیدی با همت انجمن آثار ملی و شهرداری
وقت همدان انجام شده است. این بنای تاریخی به ثبت آثار تاریخی و ملی ایران رسیده است.
برخی از بزرگان و ادیبانی که در جوار مزار باباطاهر آرمیده اند عبارتند از: محمد ابن عبد العزیز از
ادبای قرن سوم هجری، ابوالفتح اسحاق نطنزی قرن ششم هجری، میرزا علی نقی کوثر از دانشمندان سده نوزدهم
و مفتون همدانی از شعرای قرن چهاردهم.

در پایان افتخار داریم که دو بیتی های باباطاهر را با استفاده از هنر زیبای خوشنویسی و براساس نسخه معتبر
«وحید دستگردی» به زیور طبع رسانیم. لازم به تذکر است که تعدادی از دوبیتی های معروف و منسوب به باباطاهر
که در نسخه وحید موجود نمی باشد در آخر کتاب فصلی جداگانه آمده است که امید داریم حاصل تلاش ما مورد
پسند و ستاداران شعر و ادبیات فارسی قرار گیرد.